

ΕΛΕΤΑΕΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

**ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Ιούνιος 2019

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.eletaen.gr

Ακολουθείστε μας στα κοινωνικά δίκτυα:

LinkedIn, @Hellenic Wind Energy Association

Twitter, @HWEA_ELEATEN

Facebook, @ELETAEN

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Συνοπτικός κατάλογος ενδεικτικών άμεσων μέτρων

- 1] Στόχοι Α.Π.Ε. 2030 και μετά
- 2] Ανταγωνιστικές διαδικασίες Α.Π.Ε.
  - Σταδιακή μείωση του ρυθμιστικού επιπέδου ανταγωνισμού και αύξηση του ρυθμού διενέργειας των διαγωνισμών
  - Πιο συγκεκριμένο και λεπτομερές χρονοδιάγραμμα διαγωνισμών και μετά το 2020
  - Μηχανισμός αξιολόγησης : Μέτρο της επιτυχίας είναι η επίτευξη των στόχων
  - Άλλες διορθωτικές παρεμβάσεις
- 3] Λειτουργία της νέας αγοράς ηλεκτρισμού
  - Προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι νέες Α.Π.Ε. αποκτούν πλήρεις υποχρεώσεις αγοράς
  - Μόνιμος Μηχανισμός Αποζημίωσης Επάρκειας Ισχύος
  - Παράταση της μεταβατικής περιόδου αποζημίωσης των εν λειτουργία έργων με ΣΕΔΠ
- 4] Ειδικός Λογαριασμός Α.Π.Ε. - Πληρωμές
- 5] Αποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδότησης
  - Άδεια Παραγωγής
  - Περιβαλλοντική και λουπή αδειοδότηση – Άδεια Εγκατάστασης

- Σύνδεση στο δίκτυο – Συμβάσεις σύνδεσης
  - Κατάργηση του τέλους διακράτησης αδειών παραγωγής
  - Άλλες αλλαγές στην αδειοδοτική διαδικασία λόγω διαγωνισμών
  - Παράταση ωφέλιμου χρόνου ζωής αιολικών εγκαταστάσεων (Life time extension)
  - Σχεδιασμός για το μέλλον
- 6] Οδικός χάρτης για μεγάλες επενδύσεις Α.Π.Ε.
- Μεγάλα συγκροτήματα χερσαίων αιολικών πάρκων (σε νησιά, βραχονησίδες και ηπειρωτική χώρα)
  - Θαλάσσια αιολικά πάρκα (περιλαμβανομένων των πλωτών ανεμογεννητριών)
- 7] Εγχώριες και διεθνείς διασυνδέσεις
- 8] Αποθήκευση (κεντρική και δεσπαρμένη) – Υβριδικοί σταθμοί
- 9] Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Α.Π.Ε.
- 10] Εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε περιοχές του δικτύου Natura 2000
- 11] Μικρές Ανεμογεννήτριες
- 12] Έρευνα και Καινοτομία
- 13] Ενημέρωση και επικοινωνία

Τελική πρόταση: Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στο Σύνταγμα της Ελλάδας

Εισαγωγή

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας είναι πλέον βασική επιλογή της ευρωπαϊκής και εθνικής ενεργειακής στρατηγικής. Η Ελλάδα έχει να αποκομίσει απτά και συγκεκριμένα οφέλη από την μαζική προώθηση των Α.Π.Ε. η οποία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια έξωθεν επιβολή αλλά ως μια επωφελής εθνική επιλογή. Τα οφέλη αυτά είναι:

1. οικονομικά, διότι οι Α.Π.Ε. είναι πλέον ο φθηνότερος τρόπος για την παραγωγή ηλεκτρισμού
2. αναπτυξιακά, διότι δημιουργούν νέες δουλειές, περιφερειακή ανάπτυξη και έχουν υψηλότερη εγχώρια προστιθέμενη αξία από κάθε άλλη μορφή ηλεκτροπαραγωγής
3. πολιτικά, διότι τοποθετούν την Ελλάδα ως ισότιμο εταίρο στη μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
4. γεωστρατηγικά διότι αναβαθμίζουν το ρόλο της Ελλάδας στην ενίσχυση της ενεργειακής ανεξαρτησίας της Ευρώπης, και βέβαια
5. περιβαλλοντικά.

Η συνολική ενεργειακή στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει:

1. Ανάπτυξη των Α.Π.Ε. σε υψηλότερο βαθμό από τους σημερινούς στόχους για το 2030
2. Σταδιακή απεξάρτηση από το λιγνίτη με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα
3. Ανασχεδιασμό του τρόπου ανάπτυξης και αδειοδότησης και επιτάχυνση των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις Α.Π.Ε. στη στεριά και τη θάλασσα και υποδομές δικτύου και αποθήκευσης
4. Ενεργή παρουσία της Ελλάδας στην περιοχή των Βαλκανίων για την ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών και διασυνδέσεων
5. Εξοικονόμηση ενέργειας
6. Έρευνα και Καινοτομία

Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν υπόμνημα έχει συνταχθεί με στόχο την προώθηση της αιολικής ενέργειας και συνοψίζει ήδη επεξεργασμένες και ανακοινωμένες θέσεις της ΕΛΕΤΑΕΝ. Περισσότερη ανάλυση και τεκμηρίωση υπάρχει στα αντίστοιχα κείμενα που έχουν αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΛΕΤΑΕΝ και αναφέρονται στις υποσημειώσεις του παρόντος.

Συνοπτικός κατάλογος ενδεικτικών άμεσων μέτρων

1. Να παραταθεί, αποσυνδεδεμένη από τη θέσπιση του ΦοΣΕΤεΚ, η μεταβατική περίοδος αποζημίωσης της ενέργειας από τα εν λειτουργία έργα με ΣΕΔΠ τα οποία, άλλως, θα μένουν απλήρωτα από 1.7.2019, και να εξορθολογισθεί το ύψος της αποζημίωσης.
2. Να καταργηθεί το τέλος διακράτησης αδειών παραγωγής
3. Να αντιμετωπισθεί η συσσώρευση αιτήσεων για τροποποίηση υφιστάμενων ή χορήγηση νέων αδειών παραγωγής
4. Να απλοποιηθούν οι εσωτερικές διαδικασίες και να αρθούν οι καθυστερήσεις για την τροποποίηση ή την υπογραφή συμβάσεων σύνδεσης
5. Να μην προσμετράται στη διάρκεια ισχύος των οριστικών προσφορών σύνδεσης και των αδειών εγκατάστασης ο χρόνος που μεσολαβεί από την έκδοσή τους έως και την ημερομηνία διεξαγωγής της πρώτης ανταγωνιστικής διαδικασίας στην οποία έχει δικαίωμα να συμμετάσχει ο σταθμός.
6. Να αξιοποιηθεί για αιολικά πάρκα ο διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος σε ανεμώδεις περιοχές της χώρας (π.χ. Πελοπόννησος)
7. Να ρυθμιστεί το καθεστώς αποζημίωσης των μεγάλων επενδύσεων (αιολικά πάρκα με υποθαλάσσια διασύνδεση, θαλάσσια αιολικά πάρκα) κατά τρόπο συμβατό με την ευρωπαϊκή νομοθεσία (individual notification, πρόσθετο premium που θα είναι εκ των προτέρων γνωστό, πιλοτικός διαγωνισμός για offshore)
8. Να καθορισθεί το ρυθμιστικό πλαίσιο για την αποθήκευση και τα υβριδικά συστήματα

1] Στόχοι Α.Π.Ε. 2030 και μετά

Ο στόχος 55%¹ Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική ηλεκτρική κατανάλωση για το 2030 είναι κατ' αρχάς εύλογος.

Θα πρέπει όμως να γίνει σαφώς πιο φιλόδοξος. Η αύξηση του στόχου είναι συμβατή με τις προγραμματικές δεσμεύσεις της νέας Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αύξηση του στόχου μείωσης εκπομπών ΑΦΘ από 40% το 2030 (που τώρα εκτιμάται σε περίπου 43%) προς το 55%. Περαιτέρω η αύξηση του στόχου Α.Π.Ε. για την Ελλάδα:

- (α) υποστηρίζεται από δοκιμασμένες λύσεις και πρακτικές, με πλούσια σχετική εμπειρία τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό,
- (β) απαιτείται διότι ο συζυγής στόχος του ΕΣΕΚ για την εξοικονόμηση ενέργειας εμφανίζεται αισιόδοξος, ιδιαίτερα υπό τις αναμενόμενες συνθήκες ισχυρής ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας την επόμενη δεκαετία. Σε μια τέτοια περίπτωση, η πολύ πιθανή υστέρηση στο στόχο της εξοικονόμησης ενέργειας δεν μπορεί παρά να καλυφθεί από μια αντίστοιχη αναβάθμιση του στόχου των ΑΠΕ.

Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται στο πλαίσιο του ΕΣΕΚ, να διαμορφωθεί **ένας συνεκτικός μηχανισμός ελέγχου** και ανάδρασης με σαφείς ενδιάμεσους στόχους και όχι μόνο για το 2025. Υπενθυμίζεται ότι ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2018/1999 για τη Διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και την Κλιματική Δράση (σελ. L 328/18) απαιτεί από τα Κράτη-Μέλη να καθορίσουν ενδιάμεσους ποσοτικούς στόχους για τις ΑΠΕ το 2022, 2025 και 2027, στο δρόμο για το 2030 (18%, 43% και 65%, αντίστοιχα, της ποσοτικής διαφοράς στόχων ΑΠΕ μεταξύ 2030 και 2020).

Η πορεία για το 2040 πρέπει να είναι πολύ περισσότερο φιλόδοξη από αυτή που έχει παρουσιαστεί στο σενάριο του ΕΣΕΚ και να προετοιμάζει το δρόμο για διείσδυση Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη τελική ηλεκτρική κατανάλωση άνω του 90% το 2050.

Για το λόγο αυτό, πρέπει ήδη από σήμερα να καθορισθούν πρόσθετα μέτρα και πολιτικές που θα αναπτυχθούν και θα εφαρμοσθούν καθ' όλη τη διάρκεια των επόμενων 12 ετών ώστε η χώρα να βρεθεί σε ένα μονοπάτι καθαρού ενεργειακού μετασχηματισμού στον ορίζοντα του 2040 και 2050 που θα είναι συμβατό με τη Συμφωνία του Παρισιού. Είναι δε προφανές ότι η συμπερίληψη τέτοιων πρόσθετων μέτρων θα οδηγήσει σε ακόμα πιο φιλόδοξη πορεία για το 2030, με όλα τα συνακόλουθα οφέλη.

---

¹ Κατά το σενάριο που έχει περιλάβει ο ΕΣΕΚ, εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 56%

2] Ανταγωνιστικές διαδικασίες Α.Π.Ε.

Οι ανταγωνιστικές διαδικασίες πέτυχαν να μειώσουν τις τιμές αποζημίωσης των νέων αιολικών πάρκων και να αναδείξουν ακόμα περισσότερο την οικονομική ωφελιμότητά τους για τους καταναλωτές.

Σήμερα απαιτείται:

1. Σταδιακή μείωση του επιπέδου ανταγωνισμού και αύξηση του ρυθμού διενέργειας των διαγωνισμών.

Εξαιτίας της διάρθρωσης της Ελληνικής αγοράς που είναι γενικά «ρηχή» και της έλλειψης πολλών ώριμων έργων, υπήρξε η ανάγκη επιβολής ρυθμιστικών περιορισμών (ήτοι του ελάχιστου επιπέδου ανταγωνισμού) που εύλογα οδηγεί σε μικρή επιβράδυνση της ανάπτυξης.

Για να αμβλυνθεί η μικρή αυτή αρνητική συνέπεια απαιτείται το ποσοστό ανταγωνισμού να μειώνεται και οι διαγωνισμοί να είναι πιο συχνοί.

2. Πιο συγκεκριμένο και λεπτομερές χρονοδιάγραμμα διαγωνισμών και μετά το 2020

Η προβλεψιμότητα είναι πολύ σημαντική για την προσπάθεια ανάπτυξης επενδύσεων. Πρέπει να υπάρξει ένα σαφές και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα διαγωνισμών που θα γίνουν για νέα ισχύ Α.Π.Ε. ώστε να σταλεί ένα σαφές μήνυμα στην αγορά. Το χρονοδιάγραμμα αυτό θα πρέπει να εκτείνεται και μετά το 2020. Προφανώς αν δεν επιτυγχάνονται οι σκοπούμενες νέες επενδύσεις στους αναγκαίους ρυθμούς, θα πρέπει το χρονοδιάγραμμα και οι ποσότητες ισχύος να αναπροσαρμόζονται.

3. Μηχανισμός αξιολόγησης : Μέτρο της επιτυχίας είναι η επίτευξη των στόχων

Η μείωση της τιμής προς όφελος του καταναλωτή είναι σημαντική. Μέτρο όμως της επιτυχίας είναι να επιτυγχάνονται οι στόχοι Α.Π.Ε. Θα πρέπει ήδη από τώρα, η Πολιτεία να προετοιμάζεται για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαγωνισμών σε σχέση με αυτό το κριτήριο. Η διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των επιλεγέντων έργων θα δώσει έγκαιρα τα αναγκαία μηνύματα.

4. Άλλες διορθωτικές παρεμβάσεις

4.1. Απαιτείται μεγαλύτερη ευελιξία στην τροποποίηση του σχεδιασμού ενός έργου μετά την επιλογή του στο διαγωνισμό και μείωση των ποινών σε περίπτωση μείωσης ισχύος, ώστε αυτές να είναι δίκαιες και αναλογικές.

- 4.2. Δεν πρέπει να υπάρχει άμεση απένταξη από το καθεστώς στήριξης ενός έργου εάν δεν επιτευχθεί το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, αλλά θα πρέπει να εισαχθεί κλιμάκωση της ποινής π.χ. σταδιακή μείωση της λειτουργικής ενίσχυσης ανάλογα με το χρόνο καθυστέρησης.
- 4.3. Το ορόσημο για τον εάν έχει επιτευχθεί το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης πρέπει να είναι η υποβολή δήλωσης ετοιμότητας για σύνδεση και όχι η ηλεκτρική σύνδεση, η οποία δεν εξαρτάται από τον παραγωγό. Γενικά, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη καθυστερήσεις που δεν οφείλονται σε ευθύνη του παραγωγού, περιλαμβανομένης φυσικά της διαδικασίας σύνδεσης.
- 4.4. Γενικώς οι προθεσμίες υλοποίησης θα πρέπει να αυξηθούν με πιθανή θέσπιση ενδιάμεσων ορόσημων κατά το πρότυπο της άδειας εγκατάστασης. Η αύξηση αυτή θα μειώσει το ρίσκο της επαναδειοδότησης ενός τροποποιημένου σχεδιασμού και έτσι θα δώσει την άνεση στους επενδυτές να λαμβάνουν υπόψη κατά τις προσφορές τους όχι τον αδειοδοτημένο σχεδιασμό (με παλιές ανεμογεννήτριες) αλλά ένα βέλτιστο και οικονομικά πιο ανταγωνιστικό σχεδιασμό με νεότερες ή και αναμενόμενες ανεμογεννήτριες

3] Λειτουργία της νέας αγοράς ηλεκτρισμού

Η αποτελεσματική ενσωμάτωση των νέων Α.Π.Ε. στην νέα αγορά ηλεκτρισμού είναι εξαιρετικά σημαντική για την επίτευξη των στόχων. Για αυτό οι διαδικασίες για την πλήρη λειτουργία της νέας αγοράς πρέπει να επιταχυνθούν².

1. Σε κάθε περίπτωση, κρίσιμες είναι οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι νέες Α.Π.Ε. αποκτούν πλήρεις υποχρεώσεις αγοράς:

- α) Πρέπει να υφίσταται πραγματική δυνατότητα διόρθωσης της συνολικής θέσης του Συμμετέχοντα στην Ενδοημερήσια αγορά, σε ωριαία βάση, με αγορά/πώληση ενέργειας (αναλόγως την απόκλιση). Κρίσιμο είναι το σημείο του πότε τα έργα με ΣΕΔΠ αποκτούν υποχρεώσεις εξισορρόπησης. Σύμφωνα με το ν. 4414/2016 και ειδικότερα το τελευταίο εδάφιο της παρ. 7 του αρ. 5 «*Η υποχρέωση αυτή αρχίζει με την ανάπτυξη και λειτουργία Ενδοημερήσιας Αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας επαρκούς ρευστότητας, στο πλαίσιο της λειτουργίας του (...) υποδείγματος-στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας*».

Απαιτείται λοιπόν να καθορισθούν τα κριτήρια και η ποσοτική μεθοδολογία για να ελέγχεται το όριο ρευστότητας στην ενδοημερήσια αγορά. Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη πρόνοια του Ελληνικού νόμου αποτελεί μεταφορά της σχετικής διάταξης της παραγράφου 124.b των Κατευθυντήριων Γραμμών (ΚΓ) της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς περιβάλλοντος και ενέργειας.

- β) στην ίδια ως άνω διάταξη των ΚΓ καθορίζεται (υποσημείωση 65) ότι οι παραγωγοί Α.Π.Ε. μπορούν να αναθέτουν τις υποχρεώσεις τους εξισορρόπησης σε τρίτες εταιρείες όπως φορείς εκπροσώπησης (aggregators). Η ουσία αυτής της διάταξης ενσωματώθηκε στις παρ. 2-5 του αρ. 5 του ν.4414/2016.

Η ύπαρξη λοιπόν στην πράξη φορέων εκπροσώπησης είναι και αυτή αναγκαία προϋπόθεση προκειμένου οι παραγωγοί Α.Π.Ε. με ΣΕΔΠ να υπόκεινται σε υποχρεώσεις εξισορρόπησης.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο του σχεδιασμού της νέας αγοράς ηλεκτρισμού θα πρέπει να διερευνηθούν η σκοπιμότητα ρυθμίσεων για την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση του portfolio bidding και οι προϋποθέσεις διαμόρφωσης ενός ρυθμιστικού πλαισίου για

---

² <http://eletaen.gr/epistoli-sti-rae-gia-kodikis/>

διμερή συμβόλαια πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ παραγωγών Α.Π.Ε. και καταναλωτών.

2. Μόνιμος Μηχανισμός Αποζημίωσης Επάρκειας Ισχύος (ΜΜΑΕΙ)

- α) Ο ΜΜΑΕΙ πρέπει να υπηρετεί την κλιματική πολιτική και να παρέχει τα ορθά σήματα για επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες μηδενικών ρύπων όπως άλλωστε καθίσταται σαφές και στην παρ. 220 των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις Κρατικές Ενισχύσεις στην Ενέργεια και το Περιβάλλον 2014-2020 (ΚΓ). Για αυτό η Αποθήκευση, οι Α.Π.Ε., η Απόκριση Ζήτησης (Demand Response) σε συνδυασμό με τις διασυνδέσεις πρέπει να προμοδοτούνται, με σαφή ποσοτικά κριτήρια περιβαλλοντικού χαρακτήρα, στη διαδικασία συμμετοχής τους στις δημοπρασίες του εν λόγω μηχανισμού. Ειδικά η πρόσβαση των Α.Π.Ε. δεν πρέπει να τίθεται υπό άδικους και αυστηρούς περιορισμούς όπως έχει ήδη επισημάνει η ΕΛΕΤΑΕΝ³.
- β) Με την θέσπιση του ΜΑΕΙ, δεν θα υπάρχει κανένας λόγος ύπαρξης του Μεταβατικού Τέλους Ασφάλειας Εφοδιασμού (ΜΤΑΕ γνωστό ως τέλος διακοψιμότητας). Πλέον θα διασφαλίζεται αξιόπιστη παροχή της υπηρεσίας με ανταγωνιστικό τρόπο και με συμμετοχή πολλών τεχνολογιών (παραγωγή, ζήτηση, αποθήκευση, διασυνδέσεις) εν αντιθέσει με το ΜΤΑΕ που από μειωμένο ανταγωνισμό λόγω δικαιώματος συμμετοχής μόνο μέρους της ζήτησης (κυρίως από βιομηχανικούς καταναλωτές).

3. Πέραν αυτών, ένα συγκεκριμένο και επείγον ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός του Ιουλίου είναι η παράταση της μεταβατικής περιόδου αποζημίωσης της ενέργειας από τα εν λειτουργία έργα με ΣΕΔΠ τα οποία, άλλως, θα μένουν απλήρωτα από 1.7.2019.

Η παράταση πρέπει να αποσυνδεθεί από την ημερομηνία έκδοσης της ΥΑ της παρ. 5 του Α.5 του ν.4414/2016 όπως ισχύει και να διαρκέσει μέχρι να καταστεί δυνατή η πλήρης συμμετοχή των έργων με ΣΕΔΠ στη αγορά και η εκκαθάριση, η τιμολόγηση και ο διακανονισμός των συναλλαγών των έργων σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και τις διατάξεις των οικείων Κωδίκων. Είναι επίσης αναγκαίο να προσδιοριστεί με ποιο τρόπο θα γίνει η οριστική εκκαθάριση, τιμολόγηση και ο διακανονισμός των συναλλαγών από την έναρξη έως και τη λήξη της ως άνω μεταβατικής περιόδου για τα έργα με ΣΕΔΠ σε λειτουργία η οποία προβλέπεται στο προτελευταίο εδάφιο της εν λόγω διάταξης.

Εκκρεμεί επίσης η ορθή εκκαθάριση της αποζημίωσης αυτών των έργων μέχρι σήμερα μιας και το 10% που έχει παρακρατηθεί αποτελεί αυθαίρετη και μη τεκμηριωμένη επιλογή.

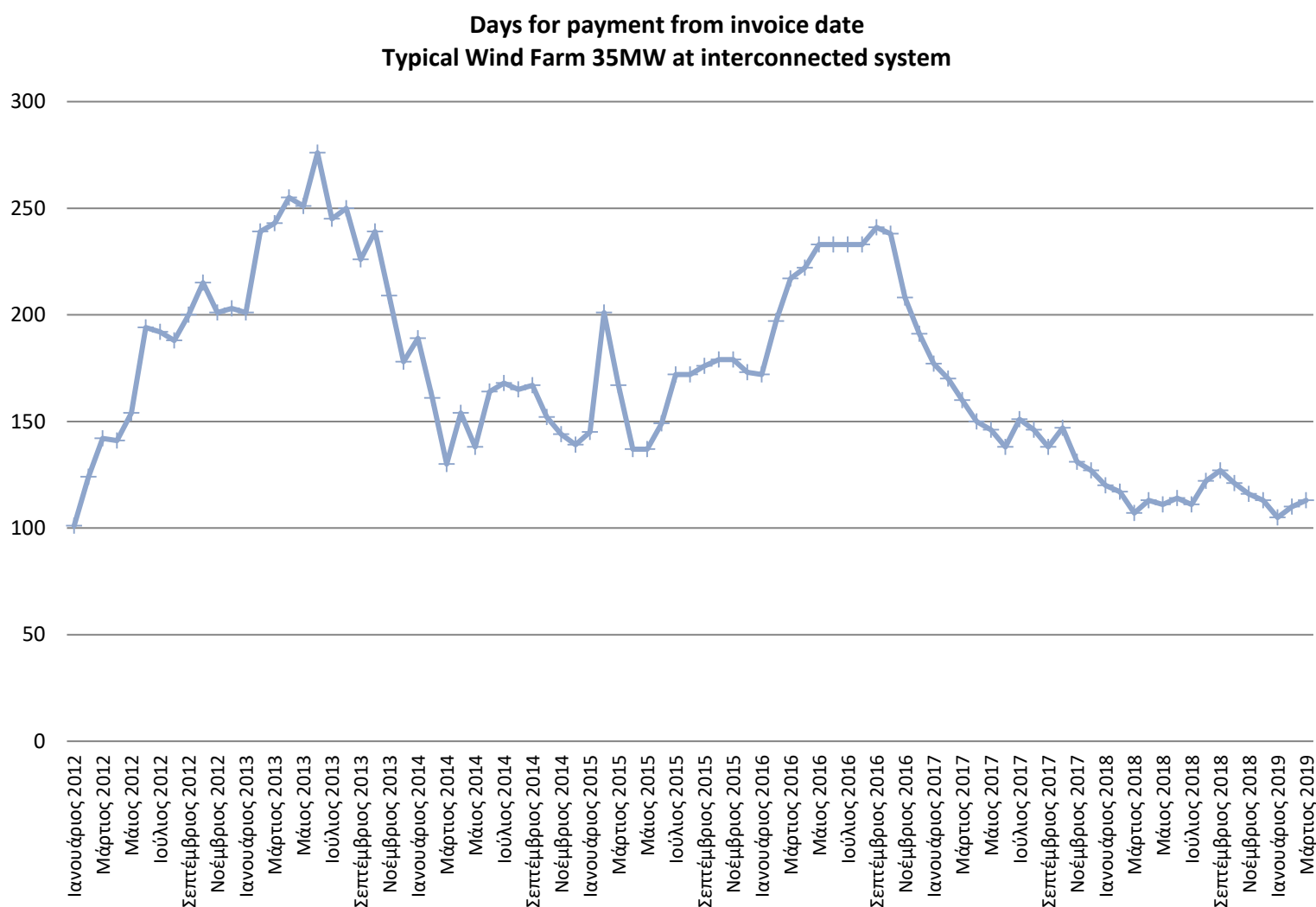
³ <http://eletaen.gr/epistoli-se-yphen-gia-mmaei/>

4] Ειδικός Λογαριασμός Α.Π.Ε. - Πληρωμές

Είναι θετικό που ο Ειδικός Λογαριασμός Α.Π.Ε. εμφανίζει λογιστικό πλεόνασμα. Δεν πρέπει όμως να παροράται ότι το ταμειακό έλλειμμα δεν έχει εκμηδενισθεί και εξακολουθούν να υφίστανται καθυστερήσεις πληρωμών, η διάρκεια των οποίων έχει πάψει επί της ουσίας να μειώνεται από τον Μάρτιο 2018.

Πλέον ο χρόνος εξόφλησης του τιμολογίου παραμένει κυμαίνεται στις 105 – 127 ημέρες

Στόχος θα πρέπει να είναι η εξάλειψη των καθυστερήσεων.

Χρειάζονται:

1. Να μη θιγεί άλλο η ρευστότητα του ΕΛΑΠΕ με μείωση των πόρων του.
2. Η αύξηση των πόρων από τις δημοπρασίες CO₂ που κατευθύνονται στον ΕΛΑΠΕ.
3. Η θέσπιση ενός εναλλακτικού μηχανισμού στήριξης του ΕΛΑΠΕ όπως έχει συμφωνηθεί με την Κυβέρνηση και τους θεσμούς ήδη από την ολοκλήρωση της τρίτης αξιολόγησης του τελευταίου Προγράμματος. Με βάση το σχετικό Συμπληρωματικό Μνημόνιο (που επί της ουσίας είχε ολοκληρωθεί από το τέλος του 2017 και τυπικά υπογράφηκε την 22.3.2018) η Κυβέρνηση όφειλε έως το τέλος Μαρτίου 2018 να παρουσιάσει το σχέδιο για το μηχανισμό αυτό⁴.
4. Η θέσπιση της Υπουργικής Απόφασης (παρ. 10 του αρ. 4 του ν. 4584/2018) για τις εγγυήσεις που πρέπει να παρέχουν οι Προμηθευτές στο ΔΑΠΕΕΠ, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία του ΕΛΑΠΕ και αποκτήσει ο ΔΑΠΕΕΠ την αναγκαία κάλυψη κατά πιθανών καταχρηστικών συμπεριφορών.
5. Η τακτική και διαφανής απεικόνιση της πραγματικής ταμειακής κατάστασης του ΕΛΑΠΕ και η τακτική καταγραφή των ποσών που του χρωστούν οι Προμηθευτές πλέον των τόκων υπερημερίας που του οφείλουν.
6. Ο υπολογισμός του ορθού λογιστικού αποτελέσματος του ΕΛΑΠΕ με συμπερίληψη των υποχρεώσεων του (όπως οι τόκοι υπερημερίας που οφείλει στους παραγωγούς) και των λοιπών επισφαλειών.
7. Η ολοκλήρωση των θεσμικών και τεχνικών εργασιών ώστε η Ελλάδα να γίνει πλήρες μέλος της AIB (Association of Issuing Bodies) που έχει αναπτύξει και προωθήσει το τυποποιημένο σύστημα Εγγυήσεων Προέλευσης (European Energy Certificate System EECs-GO) και λειτουργεί το ηλεκτρονικό μητρώο (hub) όπου ακυρώνονται ηλεκτρονικά (cancellation) άμεσα οι Εγγυήσεις Προέλευσης υπέρ του τελικού χρήστη-καταναλωτή.

---

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/third_smou_-_final.pdf , σελ. 33

5] Αποτελεσματικές διαδικασίες αδειοδότησης

Δυστυχώς η αδειοδοτική διαδικασία αποτελεί μακροχρόνιο πρόβλημα.

Μπορούν να εντοπιστούν οι ακόλουθες βασικές ομάδες ζητημάτων:

1. Άδεια Παραγωγής

- 1.1. Απαιτείται ριζική απλοποίηση και τυποποίηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τη χορήγηση και κυρίως την τροποποίηση αδειών παραγωγής⁵.
- 1.2. Απαιτείται ενίσχυση των πόρων της ΡΑΕ και -μετά την κατά τα άνω απλοποίηση- διάθεσή τους κυρίως στις διαδικασίες ελέγχου της προόδου των έργων κατά περίπτωση, χωρίς οριζόντιες «τυφλές» ρυθμίσεις που ποινολογούν αδιακρίτως.

2. Περιβαλλοντική και λουπή αδειοδότηση – Άδεια εγκατάστασης

Οι ακολουθούμενες διαδικασίες δεν είναι αποτελεσματικές γεγονός που οδηγεί σε καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων από τη διοίκηση για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης.

Σημαντικά προβλήματα είναι:

- 2.1. πολλές υπηρεσίες γνωμοδοτούν για μια επένδυση περισσότερες από μία φορές, σε διάφορες φάσεις της πορείας ανάπτυξής της έως την έναρξη υλοποίησής της,
- 2.2. δεν υπάρχει πάντα κοινή στάση και ερμηνεία της νομοθεσίας από τις διάφορες περιφερειακές υπηρεσίες. Διαδικασίες ενημέρωσης και εκπαίδευσης των δημοσίων λειτουργών από τις κεντρικές υπηρεσίες θα βοηθούσαν προς την θετική κατεύθυνση αυτή.

Ως ένα ενδεικτικό παράδειγμα αναφέρεται η διαδικασία γνωμοδότησης από τις δασικές αρχές η οποία αρχόμενη από την υποκείμενη αρχή (Δασαρχείο) διέρχεται όλα τα στάδια της ιεραρχίας η οποία επαναγνωμοδοτεί έως ότου καταλήξει στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή που συντάσσει την ΑΕΠΟ. Θα μπορούσε, η γνώμη του Δασαρχείου να διαβιβάζεται απευθείας στην περιβαλλοντική αρχή κοινοποιούμενη στη λοιπή ιεραρχία η οποία εντός συγκεκριμένου χρόνου θα δηλώσει εάν έχει αντιρρήσεις ή πρόσθετες παρατηρήσεις.

---

⁵ <http://eletaen.gr/olokliromeni-protasi-eletaen-gia-tis-diadikasies-adeion-paragogis/>

Στην ίδια κατεύθυνση θα πρέπει να επιτραπεί η **έκδοση αδειών εγκατάστασης για τμήμα συγκροτήματος αιολικών πάρκων** (υποπερίπτωση δ1, περίπτωση β', παρ. 10 του αρ. 8 του ν. 3468/2006) ώστε να επιταχύνεται η ανάπτυξη σε περιπτώσεις που η ΑΕΠΟ εκδίδεται για μέρος του συγκροτήματος και να δίνεται εύλογος χρόνος για την ολοκλήρωση της αδειοδότησης του υπολοίπου τμήματος.

3. Σύνδεση στο δίκτυο – Συμβάσεις σύνδεσης

Απαιτείται επειγόντως απλοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών και ενίσχυση των πόρων στον ΑΔΜΗΕ κυρίως στη φάση υπογραφής και τροποποίησης συμβάσεων σύνδεσης⁶. Σημειώνεται ότι το σημείο αυτό είναι ιδιαίτερος κρίσιμος διότι αφορά ώριμα έργα που είτε είναι έτοιμα προς υλοποίηση είτε υλοποιούνται. Η Σύμβαση Σύνδεσης είναι βασικό προαπαιτούμενο για τη χρηματοδοτήσεις των επενδύσεων.

4. Κατάργηση του τέλους διακράτησης αδειών παραγωγής

Με βάση όσα αναφέρθηκαν είναι προφανές ότι το τέλος αυτό είναι τιμωρητικό και συνιστά απεχθή φορολόγηση των επιχειρήσεων εξαιτίας των ανεπαρκειών του κράτους.

5. Άλλες αλλαγές στην αδειοδοτική διαδικασία λόγω διαγωνισμών

Ιδιαίτερα σημειώνεται ότι από μόνη της η εισαγωγή των διαγωνισμών επιβάλλει την επανεξέταση συγκεκριμένων ρυθμίσεων στη διαδικασία αδειοδότησης των έργων.

5.1. Κατά τον υπολογισμό της διάρκειας ισχύος των Αδειών Εγκατάστασης και των Οριστικών Προσφορών Σύνδεσης των σταθμών Α.Π.Ε. δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα που εκκινεί τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149), ήτοι από την 19η Απριλίου 2018 ή από το χρόνο έκδοσης της Άδειας Εγκατάστασης ή αντιστοίχως της Οριστικής Προσφοράς Σύνδεσης, εφόσον είναι μεταγενέστερος, έως και την ημερομηνία διεξαγωγής της πρώτης ανταγωνιστικής διαδικασίας της παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149) στην οποία έχει δικαίωμα να συμμετάσχει ο σταθμός παραγωγής Α.Π.Ε.

Η διάταξη αφορά Άδειες Εγκατάστασης ή αντίστοιχα Οριστικές Προσφορές Σύνδεσης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που εκδόθηκαν ή θα εκδοθούν έως και την ημερομηνία διεξαγωγής της πρώτης ανταγωνιστικής διαδικασίας της παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4414/2016 (Α' 149) στην οποία έχει δικαίωμα να συμμετάσχει ο σταθμός παραγωγής Α.Π.Ε.

5.2. Ως άλλο ενδεικτικό παράδειγμα αναφέρεται η απαίτηση για πιστοποιητικό τύπου:

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω πρέπει να αρθούν τα εμπόδια που δεν επιτρέπουν στους επενδυτές να προσφέρουν πιο ανταγωνιστικές τιμές (η αύξηση της προθεσμίας υλοποίησης ενός έργου μετά το διαγωνισμό είναι ένα τέτοιο μέτρο). Στην ίδια κατεύθυνση θα πρέπει να εξεταστεί αν είναι σκόπιμο να επιτραπεί στον επενδυτή να αδειοδοτεί ένα έργο χωρίς πιστοποιητικό τύπου και αυτό να απαιτείται για την έκδοση της άδειας λειτουργίας. Με τον τρόπο αυτό ο επενδυτής

⁶ <http://eletaen.gr/epistoli-ston-admie-gia-tis-symvaseis-syndesis/>

θα μπορεί να λάβει υπόψη στον διαγωνισμό και υλοποιήσει ένα έργο με τις πλέον μοντέρνες και ανταγωνιστικές ανεμογεννήτριες χωρίς να καθυστερεί αναμένοντας το πιστοποιητικό τύπου.

6. Παράταση ωφέλιμου χρόνου ζωής αιολικών εγκαταστάσεων (Life time extension)

Εκκρεμεί η Υπουργική Απόφαση για τους όρους συνέχισης της λειτουργίας των σταθμών που συμπληρώνουν την 20ετία. Οι σταθμοί αυτοί λειτουργούν σήμερα υπό μεταβατικό καθεστώς που έχει θεσπισθεί νομοθετικά.

Είναι ωστόσο επιτακτική η ανάγκη άμεσης διαμόρφωσης και εφαρμογής ενός **μόνιμου και σταθερού πλαισίου**, που θα δώσει στους επενδυτές τον απαραίτητο χρόνο να σχεδιάσουν και να αξιολογήσουν ολοκληρωμένα την όλο και αυξανόμενη ισχύ έργων τους που θα εμπίπτει στο πλαίσιο αυτό. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να είναι συμβατό με το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει γενικότερα για την επέκταση αδειών λειτουργίας ενεργειακών και βιομηχανικών μονάδων, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της αιολικής τεχνολογίας, χωρίς άσκοπες γραφειοκρατικές διαδικασίες και αδικαιολόγητους περιορισμούς. Η επέκταση της άδειας λειτουργίας, η οποία θα δίνεται ύστερα από συγκεκριμένη διαδικασία ελέγχου της καλής κατάστασης των ανεμογεννητριών εφόσον αυτές συμπληρώνουν τον πιστοποιημένο χρόνο ζωής τους, δεν μπορεί να αφορά διάρκεια μικρότερη των 5 ετών, τόσο για τεχνικούς όσο και για οικονομικούς λόγους. Υπενθυμίζεται ότι ήδη μονάδες στα πλαίσια του New Deal έχουν λάβει αυτόματη 7ετή παράταση των αδειών λειτουργίας των. Προφανώς, ο ιδιοκτήτης του σταθμού θα δεσμεύεται στην εξασφάλιση ομαλής και ασφαλούς λειτουργίας και σε εγκεκριμένο πλάνο συντήρησης και ελέγχων

Τέλος, εφόσον οι όποιες επεμβάσεις δεν παραβιάζουν τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους, ως αναμένεται σε δράσεις συντήρησης και διατήρησης, η ΕΠΟ θα πρέπει να ανανεώνεται αυτόματα για την περίοδο παράτασης της άδειας λειτουργίας, ακόμη και αν έχει αλλάξει ο χαρακτηρισμός προστασίας της περιοχής. Σημειώνεται ότι εκτός των ΑΓ, υφίστανται και σημαντικά έργα υποδομής (ηλεκτρικά δίκτυα, δρόμοι, υποσταθμοί), η αξιοποίηση των οποίων επιτρέπει τη βιωσιμότητα της εγκατάστασης παρά τη μείωση των εσόδων, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του κόστους της ανανεώσιμης παραγωγής και στην περαιτέρω αξιοποίηση εξοπλισμού που άλλως θα απαξιωθεί και θα επιβαρύνει χωρίς λόγο το φόρτο ανακύκλωσης.

7. Σχεδιασμός για το μέλλον

Η διαδικασία αδειοδότησης πρέπει να επανασχεδιασθεί υπό το φως της νέας οδηγίας RED II και ιδιαίτερο το άρθρο 16 αυτής. Οι αποκλειστικές προθεσμίες δεν πρέπει να αποτελούν «ταμπού» και θα πρέπει να συζητηθούν. Περαιτέρω, η υποχρέωση ορισμού ενός σημείου επαφής για τους επενδυτές ίσως προσφέρει την ευκαιρία για μια ριζική επανεξέταση όχι μόνο των διαδικασιών αλλά και της δομής που έχει την αρμοδιότητα να εκτελεί και να ολοκληρώνει τις διαδικασίες αυτές.

6] Οδικός χάρτης για μεγάλες επενδύσεις Α.Π.Ε.

Απαιτείται ένας σαφής οδικός χάρτης για το πώς θα υλοποιηθούν μεγάλες επενδύσεις Α.Π.Ε. οι οποίες είναι απαραίτητες και για την ταχεία οικονομική ανάπτυξη και για την επίτευξη των στόχων. Αυτές είναι:

1. **Μεγάλα συγκροτήματα χερσαίων αιολικών πάρκων (σε νησιά, βραχονησίδες και ηπειρωτική χώρα)** που μπορεί να προσφέρουν σχετικά ευκολότερα ικανή και φθηνή ηλεκτρική ενέργεια, εκμεταλλευόμενα τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η κλίμακα ήτοι συμπίεση κόστους, περιορισμός των επιπτώσεων λόγω συγκέντρωσης σε ένα μέρος, κοινές υποδομές κλπ.

Ειδικά πρέπει να αποσαφηνισθεί άμεσα το καθεστώς τιμολόγησης της παραγόμενης από τέτοια έργα ενέργειας:

- 1.1. με την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της δυνατότητας για μεμονωμένα σχέδια ενίσχυσης (individual notification),
- 1.2. με τον καθορισμό μιας πρόσθετης ενίσχυσης, καθορισμένης και γνωστής εκ των προτέρων, για τα έργα με υποθαλάσσιες διασυνδέσεις ασχέτως ισχύος,
- 1.3. με συνδυασμό των ανωτέρω.

Ειδικά για τα μεμονωμένα σχέδια ενίσχυσης (individual notification), παράλληλα με την υιοθέτησή τους από την εθνική νομοθεσία, θα πρέπει η Ελλάδα να διεκδικήσει τη μείωση του ορίου των 250MW δεδομένου ότι αυτό προφανώς καθορίστηκε από την Ε.Ε. λαμβάνοντας υπόψη κατά βάση τα μεγάλα θαλάσσια αιολικά πάρκα των βόρειων θαλασσιών και δεν είναι απολύτως κατάλληλο για την Ελληνική περίπτωση.

2. **Θαλάσσια αιολικά πάρκα (περιλαμβανομένων των πλωτών ανεμογεννητριών).**

Είναι θετική η ρητή ένταξη στον ΕΣΕΚ των θαλάσσιων αιολικών πάρκων. Η ραγδαία πτώση του κόστους της τεχνολογίας αυτής και η ταχεία μετάβαση σε παγκόσμιο επίπεδο σε μεγάλες εμπορικές εφαρμογές, δημιουργούν μια τεράστια ευκαιρία να αναπτύξει έγκαιρα η Ελλάδα την αναγκαία εφοδιαστική αλυσίδα που εμπλέκει τα λιμάνια, τα ναυπηγεία, τη βιομηχανία καλωδίων και τη βιομηχανία τσιμέντου και να μεγιστοποιήσει έτσι τα οφέλη της από την επικείμενη ανάπτυξη σε όλη την περιοχή.

Απαιτείται η συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου με έμφαση στον τρόπο ενσωμάτωσης στην αγορά και αποζημίωσής τους. Η χώρα πρέπει να καθορίσει ένα διακριτό εθνικό πλαίσιο για τον καθορισμό της τιμής αναφοράς των έργων αυτών ή να αξιοποιήσει την δυνατότητα που προσφέρει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις ατομικές κοινοποιήσεις στην ΓΔ Ανταγωνισμού.

Περαιτέρω, απαιτείται η δρομολόγηση του **πilotικού διαγωνισμού για εμπορικής κλίμακας θαλάσσια αιολικά πάρκα.**

7] Εγχώριες και διεθνείς διασυνδέσεις

1. Ο σχεδιασμός για τις **εγχώριες διασυνδέσεις** θα πρέπει να είναι πιο φιλόδοξος⁷.
  - α) Ειδικά η διασύνδεση του **ΒΑ Αιγαίου** και της **Δωδεκανήσου** θα πρέπει να προγραμματισθούν για πολύ νωρίτερα από ό,τι υποθέτει το σχέδιο του ΕΣΕΚ αναλόγως και της οικονομικότητάς τους. Η διασύνδεση της **Κρήτης** (Φάση II) θα πρέπει να εξασφαλίζει μεταφορική ικανότητα σαφώς μεγαλύτερη (έως και διπλάσια) από αυτή που εξετάζεται στα προκαταρκτικά σχέδια του ΔΠΑ και δεν πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στην κάλυψη του φορτίου του νησιού.
  - β) Απαιτείται να αξιοποιηθεί η διαθέσιμη χωρητικότητα σε ανεμώδεις περιοχές της χώρας για την ολοκλήρωση της αδειοδότησης αιολικών πάρκων. Αναφερόμαστε στο κακό προηγούμενο του κορεσμού της Πελοποννήσου⁸ όπου ακόμα και σήμερα, παρά τα έργα τα οποία έχουν δρομολογηθεί και επιτέλους ολοκληρώνονται, ο αρμόδιος Διαχειριστής δεν αξιοποιεί το νέο ηλεκτρικό χώρο που θα δημιουργηθεί ή αυτόν που έχει ήδη δημιουργηθεί από την ακύρωση Οριστικών και Δεσμευτικών Προσφορών Σύνδεσης που είχαν χορηγηθεί και ακυρώθηκαν λόγω μη υποβολής της προβλεπόμενης εγγυητικής επιστολής του Ν.4152/2013.

Ανάλογα διαθέσιμη χωρητικότητα για σύνδεση νέων αιολικών πάρκων υπάρχει στη Νότια Εύβοια.

Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, η διαθέσιμη χωρητικότητα πρέπει να διατεθεί αποκλειστικά ή έστω κατά το μέγιστο μέρος της σε αιολικά πάρκα, δεδομένου ότι έτσι επιτυγχάνεται η μέγιστη αξιοποίηση του περιορισμού τοπικού δικτύου.
2. Για τις **διεθνείς διασυνδέσεις** ο ΕΣΕΚ λαμβάνει υπόψη μόνο τη δεύτερη διασύνδεση με τη Βουλγαρία (600MW) για το 2023. Το σημείο αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα όπου ο ΕΣΕΚ πρέπει να μη δεσμεύεται από το ΔΠΑ και να κινείται με ορίζοντα πέρα το 2030. Ο ΕΣΕΚ και βεβαίως το ΔΠΑ πρέπει:
  - να περιγράψουν το δρόμο ώστε να εξέλθει η χώρα από τη σχετική ηλεκτρική της απομόνωση. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (COM(2017) 718 final, 23.11.2017, σελ. 12-13), η Ελλάδα κατατάσσεται

⁷ <http://eletaen.gr/epistoli-eletaen-pros-rae-gia-dpa-2019-2028/>

⁸ <http://eletaen.gr/theseis-eletaen-gia-ti-dieisdisi-ape-stin-peloponniso/>

στην τελευταία κατηγορία όσο αφορά τα κριτήρια επάρκειας των διεθνών διασυνδέσεών της για το 2030.

- να ενσωματώσουν ένα γενικό σχεδιασμό για τους βασικούς δρόμους διασύνδεσης και έργων, στα σύνορά μας και στην περιοχή των Βαλκανίων, που θα επιτρέψουν να καταστεί η χώρα εξαγωγός πράσινης ενέργειας
- να καθορίσουν ένα σχέδιο δράσης που θα εμπεριέχει τη διαρκή διαπραγμάτευση με τους Ευρωπαϊκούς θεσμικούς φορείς για την εξυπηρέτηση, προώθηση και ταχύρρυθμη υλοποίηση αυτού του σχεδίου.

8] Αποθήκευση (κεντρική και διεσπαρμένη) – Υβριδικοί σταθμοί

Είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί άμεσα (δεδομένου και του μεγάλου χρόνου ωρίμανσης ειδικά των μεγάλων στρατηγικών έργων αποθήκευσης) ένα νέο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αφενός θα είναι συμβατό με το νέο περιβάλλον των αγορών ενέργειας όπως προσδιορίζονται από τις οδηγίες της ΕΕ αλλά συγχρόνως θα εισάγει έναν σταθερό μηχανισμό ενίσχυσης των μονάδων αυτών, για μια μεταβατική περίοδο η διάρκεια της οποίας θα προσδιορίζεται από σαφή και μετρήσιμα ορόσημα ωρίμανσης της αγοράς (π.χ. πλήρης λειτουργία όλων των αγορών, σταθερό πλαίσιο λειτουργίας, επαρκής ρευστότητα).

Ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει⁹:

- α) να διασφαλίζει την αναγκαία επενδυτική εμπιστοσύνη για τη χρηματοδότηση και υλοποίηση τόσο των υπό ανάπτυξη σχεδίων μονάδων αποθήκευσης, όσο και νέων,
- β) να είναι συμβατός με το ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο,
- γ) να αντανακλά, κατά εύλογο και διαφανή τρόπο, τη συνολική αξία των πολύπλευρων υπηρεσιών που προσφέρουν οι μονάδες αποθήκευσης στο Σύστημα (ασφάλεια εφοδιασμού, επικουρικές υπηρεσίες, κ.λπ.), και
- δ) να υποκαθίσταται σταδιακά και προδιαγεγραμμένα από μηχανισμούς αγοράς, με βάση την επίτευξη προκαθορισμένων οροσήμων (ρευστότητας, σύζευξης γειτονικών αγορών, κ.α.).

Προφανώς όμοια προώθηση πρέπει να δοθεί και στη διεσπαρμένη αποθήκευση.

Στο πλαίσιο αυτό, χρειάζεται επίσης να συνεκτιμηθεί η δυνατότητα συνεισφοράς των **Υβριδικών Σταθμών** (ΥΒΣ), που συνδυάζουν παραγωγή από Α.Π.Ε. με συστήματα αποθήκευσης, στη γενικότερη στρατηγική επίλυσης του ενεργειακού προβλήματος των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών και να οριστικοποιηθεί άμεσα το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εγκατάστασης και λειτουργίας τους. Καθώς το κόστος των ΥΒΣ και ιδιαίτερα των συστημάτων αποθήκευσης μειώνεται ταχύτατα, μπορούν να συμβάλουν όλο και πιο αποτελεσματικά στην αύξηση της διείσδυσης των Α.Π.Ε. και στην ευστάθεια των ηλεκτρικών συστημάτων τόσο στα νησιά που θα παραμείνουν αυτόνομα, όσο και σε εκείνα που θα διασυνδεθούν βελτιστοποιώντας οικονομικά

---

⁹ <http://eletaen.gr/apantiseis-erotimatologio-rae-gia-tin-apothikeusi/>

και περιβαλλοντικά την επίλυση του προβλήματος. Μια τέτοια ιδιαίτερα σημαντική περίπτωση είναι αυτή της Κρήτης κατά τη διάρκεια υλοποίησης των διασυνδέσεων (Φάσεις I & II).

Απαιτείται λοιπόν

- α. να ολοκληρωθούν ή, όπου απαιτείται, να επικαιροποιηθούν τα χρονοδιαγράμματα διασύνδεσης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών από το Διαχειριστή, και
- β. να οριστικοποιηθεί και να κοινοποιηθεί στην Ε.Ε. το πλαίσιο ενίσχυσης των ΥΒΣ.

9] Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Α.Π.Ε.

Η αιολική ενέργεια και γενικότερα οι Α.Π.Ε. είναι μια από τις παραγωγικές δραστηριότητες στη χώρα που διέπονται από ένα **εξαιρετικά αυστηρό χωροταξικό πλαίσιο το οποίο έχει κριθεί και έχει γίνει αποδεκτό από το Συμβούλιο της Επικρατείας** και έχει αποτελέσει τη βάση για πάρα πολλές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από το Δικαστήριο αυτό.

Ειδικά για τα αιολικά πάρκα, το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Α.Π.Ε. (ΕΧΠ-ΑΠΕ) περιέχει αυστηρά και συγκεκριμένα κριτήρια περιλαμβανομένων ζωνών αποκλεισμού, ελάχιστες αποστάσεις από σημεία ενδιαφέροντος, ποσοτικά κριτήρια για την ελαχιστοποίηση της επίπτωσης στο τοπίο κλπ.

Παρά τον περιοριστικό (έως και συντηρητικό) του χαρακτήρα, αναγνωρίζεται ότι **το ΕΧΠ-ΑΠΕ πέτυχε να εισάγει σε σημαντικό βαθμό ενιαίους κανόνες για όλη την Επικράτεια. Αυτό, σε συνδυασμό με την αποδοχή του από το ΣτΕ, διαμόρφωσε ένα ελάχιστο επίπεδο επενδυτικής ασφάλειας.**

Ήδη έχει δρομολογηθεί η τροποποίηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ και έχουν υποβληθεί προσφορές για τη πρόσληψη συμβούλου. **Η τροποποίηση αυτή δεν μπορεί να είναι σε ακόμα πιο συντηρητική κατεύθυνση:**

- με την εισαγωγή ακόμα πιο περιοριστικών κριτηρίων που θα αποκλείουν την ανανέωση των αδειών εν λειτουργία έργων, την υλοποίηση ώριμων αδειοδοτημένων έργων και την ολοκλήρωση της αδειοδότησης πολλών νόμιμων έργων που είναι στη φάση ανάπτυξης,
- με την προώθηση της δυνατότητας (είτε δια του νόμου είτε στην πράξη) των κατώτερων σχεδίων (περιφερειακών, τοπικών, διαχείρισης κλπ.) να μην συμμορφώνονται με τις διατάξεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ και να εισάγουν ακόμα περισσότερους περιορισμούς και αποκλεισμούς. Κάτι τέτοιο θα έχει ως συνέπεια την ραγδαία μείωση της διαφάνειας, της ισοτιμίας και της προβλεψιμότητας και άρα την αύξηση της αβεβαιότητας και τη μείωση της επενδυτικής ασφάλειας.

Θεωρούμε ότι οποιαδήποτε αλλαγή στο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν μπορεί να έχει τα παραπάνω χαρακτηριστικά και κυρίως δεν μπορεί να γίνει αιφνιδιαστικά και χωρίς να έχει προηγηθεί εξαντλητικός και μακρύς διάλογος με τον κλάδο.

10] Εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε περιοχές του δικτύου Natura 2000

Ένα ειδικό και κρίσιμο θέμα που σχετίζεται με το χωροταξικό σχεδιασμό και έχει, κατά το παρελθόν, απασχολήσει έντονα τον κλάδο της αιολικής ενέργειας -και πιστεύαμε ότι έχει αντιμετωπισθεί οριστικά- είναι ο πιθανολογούμενος ορισμός ζωνών όπου απαγορεύεται a priori η εγκατάσταση αιολικών πάρκων χωρίς να έχει προηγηθεί ειδική εκτίμηση των επιπτώσεων της κάθε συγκεκριμένης προτεινόμενης επένδυσης.

Δυστυχώς σε πρόσφατες τροποποιήσεις Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων (ΠΧΠ)¹⁰ εισήχθησαν ποικίλες περιοριστικές διατάξεις με πιο ακραίο παράδειγμα αυτό της Κρήτης, όπου θεωρήθηκαν συλλήβδην οι περιοχές Natura 2000 ως περιοχές αποκλεισμού για τα αιολικά πάρκα, χωρίς φυσικά αυτός ο περιορισμός να έχει νομική ισχύ όπως το ίδιο το ΠΧΠ επισημαίνει!

Κάτι τέτοιο, αντιβαίνει την ισχύουσα εθνική νομοθεσία όπως επί της ουσίας ισχύει ανελλιπώς από το 2001 και ένθεν.

Πέραν του ότι είναι παράνομη, η εξεταζόμενη επιλογή δεν είναι λογική, για τους κάτωθι τουλάχιστον λόγους:

1. Στην χερσαία έκταση της χώρας με υψόμετρο πάνω από 500 μ (δηλαδή από τις περιοχές όπου εγκαθίστανται η πλειοψηφία των αιολικών πάρκων) το ποσοστό κάλυψης από περιοχές Natura είναι 37,1%. Το ποσοστό αυτό είναι τεράστιο. Ο ορισμός αυτών των περιοχών ως ζωνών αποκλεισμού θα είναι καταστροφικός για ώριμες επενδύσεις αιολικών πάρκων που δεν θα μπορέσουν να υλοποιηθούν αλλά και για εν λειτουργία αιολικά πάρκα που δεν θα μπορούν να ανανεώσουν τις περιβαλλοντικές τους άδειες.

Σημειώνεται ότι η συνολική κάλυψη της χερσαίας χώρας από περιοχές Natura είναι 27,1% σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε.-28 που είναι 18,1% (η Ελλάδα καταλαμβάνει την 7 θέση στη σχετική σειρά κατάταξης).

2. Ένα αιολικό πάρκο είναι μια φιλική προς το περιβάλλον μορφή παραγωγής ενέργειας που, σε κάθε περίπτωση, συμβάλει στην αντιμετώπιση του μεγαλύτερου περιβαλλοντικού προβλήματος του πλανήτη, της κλιματικής αλλαγής. Επομένως, μια επένδυση αιολικού πάρκου πρέπει κατ' αρχήν να εγκρίνεται σύμφωνα με όρους που θα

¹⁰ <http://eletaen.gr/dt-eletaen-gia-perifereiako-chorotaxiko-kritis/>
<http://eletaen.gr/dt-gia-to-chorotaxiko-stereas-elladas/>

τίθενται στην ΑΕΠΟ. Μόνο εάν αποδεικνύεται, κατόπιν συγκεκριμένης τεκμηρίωσης, ότι η υλοποίησή της θα επιφέρει ανεπίστρεπτη σημαντική αρνητική επίπτωση σε ένα προστατευτέο αντικείμενο υψηλής αξίας, θα πρέπει η επένδυση να απορρίπτεται.

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει, ήδη από το 2010, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας σε συμφωνία με την νομοθεσία της ΕΕ για τη φύση»¹¹. Η έκδοση των οδηγιών της ΕΕ αυτών αποτέλεσε μια σαφή απάντηση ενάντια στην συντηρητική άποψη, που και τότε ήταν σε έξαρση, ότι οι περιοχές Natura πρέπει να είναι ζώνες αποκλεισμού για τα αιολικά πάρκα.
4. Στις 30.6.2019 βρίσκονταν σε λειτουργία σε περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 675,9 MW¹² (22% περίπου της συνολικής εγκατεστημένης αιολικής ισχύος) με άριστα αποτελέσματα. Είναι προφανές ότι οποιαδήποτε σκέψη να αποκλειστεί η αιολική ενέργεια συλλήβδην από τέτοιες περιοχές, πρέπει να βασίζεται στην αναλυτική τεκμηρίωση των μη αναστρέψιμων αρνητικών επιπτώσεων της συντριπτικής πλειοψηφίας (αν όχι όλων) των εν λειτουργία αυτών επενδύσεων στις περιοχές εγκατάστασής τους, με βάση τη μέχρι σήμερα εμπειρία. Στην πραγματικότητα τέτοιες επιπτώσεις δεν υπάρχουν.
5. Η εθνική νομοθεσία προβλέπει συγκεκριμένες μελέτες και διαδικασίες κατά τις οποίες μια περιοχή μπορεί να οριστεί ως περιοχή Απολύτου Προστασίας της Φύσης ή Προστασίας της Φύσης εάν πράγματι πληροί τα σχετικά κριτήρια. Οι περιοχές αυτές είναι ζώνες αποκλεισμού για αιολικά πάρκα, όπως και για όλες σχεδόν τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Εάν επομένως η Πολιτεία κρίνει ότι μια περιοχή πρέπει να προστατευθεί, τότε έχει τα μέσα να το πράξει. Δεν είναι όμως λογικό να επιδιώκεται η a priori «προστασία» μιας περιοχής αποκλειστικά από αιολικά πάρκα και την ίδια στιγμή να επιτρέπονται οι άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, περιλαμβανομένης της δόμησης.

---

¹¹ EU Guidance on wind energy development in accordance with the EU nature legislation, EC, October 2010

¹² Συνολικά 596 Α/Γ με εύρος ισχύος 0,225-3,3MW (διάμεση τιμή 0,85MW) και εύρος διαμέτρου ρότορα 27-114 m (διάμεσος τιμή 52 m)

11] Μικρές Ανεμογεννήτριες

Η προώθηση των μικρών Ανεμογεννητριών είναι σημαντική για τη διάχυση της ιδέας της αιολικής ενέργειας και τη δυνατότητα ευρύτερων στρωμάτων να συμμετάσχουν στα οφέλη που αυτή προσφέρει. Περαιτέρω, η αγορά αυτή προσφέρεται για την ανάπτυξη εγχώριας παραγωγής και τεχνογνωσίας, όπως ήδη έχει συμβεί, με όλα τα συναφή οφέλη. Θα πρέπει να αναμένεται ότι η ανάπτυξη των μικρών Ανεμογεννητριών θα στηριχθεί σε πρώτη φάση στην παροχή Λειτουργικής Ενίσχυσης Σταθερής Τιμής μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας.

Θα πρέπει λοιπόν να ολοκληρωθεί και να προωθηθεί η εκκρεμούσα από το Δεκέμβριο 2018 υπουργική απόφαση¹³.

---

¹³ <http://eletaen.gr/epistoli-eletaen-sto-ypen-gia-mikres-anemogennitries/>

12] Έρευνα και Καινοτομία

Μια συνεκτική ενεργειακή στρατηγική πρέπει να εμπεριέχει έναν ισχυρό πυλώνα για την Έρευνα και Καινοτομία. Ο πυλώνας αυτός πρέπει να περιλαμβάνει:

- πρόγραμμα ανάπτυξης πλωτών ανεμογεννητριών με έμφαση στο σχεδιασμό και την κατασκευή των πλωτήρων και των αγκυρώσεων
- ανάπτυξη τεχνικών παρακολούθησης λειτουργίας, διαγνωστικών εργαλείων και μη καταστροφικών ελέγχων σε ανεμογεννήτριες
- πρόγραμμα ανάπτυξης μικρών ανεμογεννητριών
- ανάπτυξη υπηρεσιών επέκτασης διάρκειας ζωής ανεμογεννητριών (life time extension)
- βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη παραγωγής αιολικών πάρκων
- υβριδικά συστήματα με ανεμογεννήτριες και αποθήκευση ενέργειας
- συνύπαρξη ανεμογεννητριών, ραντάρ και αμυντικών συστημάτων

Τα αναγκαία μέτρα πολιτικής περιλαμβάνουν:

- απλοποίηση της αδειοδότησης και σύνδεσης στο Δίκτυο έργων έρευνας και καινοτομίας
- συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε αντικείμενα εφαρμοσμένης έρευνας
- έμφαση στην καινοτομία και την ανάπτυξη συγκεκριμένων και «μετρήσιμων» προϊόντων και υπηρεσιών
- απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης και ίδρυσης επιχειρήσεων
- ισχυρά φορολογικά και ασφαλιστικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην έρευνα και καινοτομία
- χρηματοδότηση στοχευμένων δράσεων

13] Ενημέρωση και επικοινωνία

Η σχέση της αιολικής ενέργειας με τις τοπικές κοινωνίες είναι σημαντική για την προστασία του περιβάλλοντος, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την ανάπτυξη. Επομένως, η Πολιτεία έχει ισχυρό ενδιαφέρον για την ομαλή εξέλιξη της σχέσης αυτής. Δυστυχώς, η έλλειψη αντικειμενικής ενημέρωσης και η, σε αρκετές περιπτώσεις, απουσία συνθηκών ψύχραιμου και δημοκρατικού διαλόγου δηλητηριάζει τη σχέση αυτή.

Η Κυβέρνηση θα όφειλε να αναλάβει μια εκτενή ενημερωτική καμπάνια σε όλη την Ελλάδα και με αξιοποίηση, μεταξύ άλλων, των τοπικών μέσων ενημέρωσης με σκοπό να τοποθετήσει τα σχετικά θέματα στην ορθή επιστημονική τους βάση.

Στο σημείο αυτό όμως είναι σημαντικός και ο ρόλος των κομμάτων. Η στάση των κομμάτων μπορεί να απαντήσει στην πράξη στην αρνητική προπαγάνδα που αντιμετωπίζει ο κλάδος μας και τις αρνητικές συνδηλώσεις που εμπεριέχουν όροι όπως «ΒΑΠΕ».

Πέραν αυτών απαιτούνται στοχευμένα προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης που θα απευθύνονται:

- Στους εκλεγμένους της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης
- Στους δημόσιους λειτουργούς των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των περιφερειακών και τοπικών αρχών
- Στους Βουλευτές και Ευρωβουλευτές

Τελική πρόταση: Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στο Σύνταγμα της Ελλάδας

Η Κλιματική Αλλαγή είναι μακράν το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Η ίδια η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει επιταχύνει δραματικά αυτό το πρόβλημα.

«Είμαστε η πρώτη γενιά που γνωρίζουμε καθαρά την αξία της φύσης και ότι την επηρεάζουμε αρνητικά. Και ίσως είμαστε η τελευταία γενιά που μπορεί να κάνει κάτι για να αντιστρέψει την αρνητική αυτή τάση»¹⁴.

Πέραν από την ηθική σημασία που έχει η συμμετοχή στη μάχη για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής, αναφερθήκαμε στα οφέλη που θα έχει η Ελλάδα από τη συμμετοχή στη μάχη αυτή:

- αποφυγή απομόνωσης και αύξηση ισχύος
- εκσυγχρονισμός του ενεργειακού της συστήματος,
- μείωση της ενεργειακής εξάρτησης και ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού,
- διαφοροποίηση του αναπτυξιακού της μοντέλου συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της εγχώριας προστιθέμενης αξίας και
- πτώση του κόστους ενέργειας

προς όφελος της οικονομίας και των καταναλωτών.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνουμε στην Κυβέρνηση και τα κόμματα να υιοθετήσουν μια κίνηση ισχυρού συμβολισμού που είναι ταυτόχρονα πολιτικά και νομικά αποτελεσματική:

Στο πλαίσιο της διαδικασίας για την Αναθεώρηση του Συντάγματος να ενταχθεί στο άρθρο 24 (ή σε άλλο κατάλληλο σημείο) η υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά κατά προτεραιότητα για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής με την ενεργό συμμετοχή της χώρας στις διεθνείς πρωτοβουλίες, την υλοποίηση κατάλληλων σχεδίων και δράσεων για την ενέργεια και το κλίμα και την αποχή από δράσεις που έχουν αντίθετα αποτελέσματα.

---

¹⁴ WWF's Living Planet Report 2018, 30.10.2018